

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce **M. N.**, zastoupeného JUDr. Robertem Lososem, advokátem se sídlem nám. Republiky 3, Plzeň, proti žalovanému **Celnímu ředitelství České Budějovice**, se sídlem Kasárenská 6, České Budějovice, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 1. 2008, č. j. 7575/07-030100-21, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. 4. 2008, č. j. 10 Ca 22/2008 - 21,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- II. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále také „stěžovatel“) domáhal zrušení shora uvedeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Celního ředitelství České Budějovice (dále také „žalovaný“) ze dne 9. 1. 2008, č. j. 7575/07-030100-21. Tímto rozhodnutím bylo zamítnuto stěžovatelovo odvolání proti rozhodnutí Celního úřadu Jindřichův Hradec (dále též „celní úřad“) ze dne 19. 11. 2007, č. j. 5798-12/07-036900-021, jímž byl stěžovatel shledán vinným z porušení povinnosti dané § 4 písm. b) a § 5 odst. 1 písm. j) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na

pozemních komunikacích, v platném znění (dále jen „zákon o provozu na pozemních komunikacích“), čímž se dopustil přestupku podle § 42a odst. 4 písm. c) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, v platném znění (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“). Za to mu byla podle § 11 odst. 1 písm. b) a § 12 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen „zákon o přestupcích“), a § 42a odst. 7 písm. a) zákona o pozemních komunikacích uložena pokuta ve výši 1000 Kč a dále povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1000 Kč.

[2] Ve svých rozhodnutích správní orgány vyšly z následujících skutečností: Dne 28. 6. 2007 bylo pracovníky Celního úřadu Domažlice provedeno na místní komunikaci Folmava – Křižovatka 1/26 v úseku 77,040 km kontrolní vážení nákladního vozidla s návěsem, jehož řidičem byl stěžovatel. Při vážení bylo zjištěno, že u této soupravy byla překročena nejvyšší povolená hmotnost na hnací nápravu kontrolovaného nákladního vozidla a též jeho nejvyšší povolená hmotnost. Stěžovatel o této skutečnosti vědět měl a mohl, neboť jednou z povinností řidiče je zajistit bezpečnou přepravu nákladu.

[3] Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku zejména poukázal na povinnosti, které jsou výše uvedenými zákony ukládány řidiči vozidla. Tyto povinnosti přitom nejsou ukládány osobám zajišťujícím nakládku převáženého zboží. Proto bylo na stěžovateli, aby při přepravě nákladu vyloučil jakékoli pochybnosti o jeho naložení. Z protokolu o ústním jednání však vyplývá, že se spokojil s odpovědí na dotaz, proč není zboží naloženo v poměru 2:1, v níž akceptoval vysvětlení osob nakládku provádějících, že se jedná o atypické boxy, zboží nelze jinak naložit a s váhou by neměl být problém. V tomtéž duchu se vyjádřil i v protokolu o kontrolním vážení vozidla. Výhradu, že nebyl přítomen nakládce, pak uvedl až při ústním jednání o projednání přestupku. Stěžovatel si byl vědom povinností řidiče, přesto nebyl přítomen nakládce a kontrole zatížení náprav a celkové hmotnosti vozidla. Lze proto připustit, že nevěděl, že svým jednáním může ohrozit nebo porušit zájmy chráněné zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl. Zároveň bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že zájem neporuší nebo neohrozí, přestože sám měl pochybnosti o způsobu naložení nákladu. Dle názoru krajského soudu stěžovatel nejednal v dobré víře, přičemž svou odpovědnost nemohl přenášet na jiné osoby, neboť ty jej povinností ukládaných řidiči vozidla zbavit nemohly. Rozhodnutí žalovaného je přezkoumatelné, má oporu v obsahu správních spisů a je zcela v souladu se zákonem.

II.

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že uplatňuje kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., přičemž konkrétně uvedl, že v jeho jednání nebyl přítomen „materiální znak přestupku“, jímž je podle stěžovatele zavinění. Bez ohledu na to, jaké povinnosti řidiči ukládá zákon o provozu na pozemních komunikacích, musí správní orgány i soud posuzovat každý případ jednotlivě s ohledem na charakter a průběh nakládky a samotné jízdy. Stěžovatel nebyl s ohledem na charakter zboží přítomen nakládce zboží v Belgii. Jelikož nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájmy chráněné zákonem, je třeba otázku, zda to vědět měl a mohl, zkoumat zcela konkrétně. Pokud soud dovodil, že řidič měl na místě nakládky zjišťovat údaj o zatížení jednotlivých náprav a pokud by jej nezískal, přepravu odmítnout, je tento závěr nelogický

a neopodstatněný, neboť je v hrubém rozporu s obvyklou praxí při nakládkách zboží při mezinárodní i vnitrostátní dopravě. Stěžovatel neměl žádnou technickou možnost, jak zjistit na místě nakládky údaj o zatížení jednotlivých náprav soupravy. Naopak vyjížděl z areálu nakládky přesvědčen o dodržení veškerých povinností, v dobré víře a na základě přiměřeného důvodu spoléhal na vyjádření pracovníků nakládky. Pokud by byl přijat názor krajského soudu, nastala by absurdní situace, kdy by se neuskutečnila žádná přeprava nákladů těmi typy tahačů a návěsů, které nejsou vybaveny měřícím zařízením zatížení jednotlivých náprav, pokud by měření nebylo prováděno při nakládce (což se v praxi neděje). Správní orgány se vůbec nezabývaly hodnocením konkrétní nakládky v Belgii a předjímalý zavinění řidiče.

[5] Stěžovatel rovněž přiložil ke kasační stížnosti dva pravomocné rozsudky Krajského soudu v Plzni (sp. zn. 17 Ca 21/2007 a 17 Ca 41/2007), v nichž se Krajský soud v Plzni zabýval totožnou problematikou jako krajský soud v nyní posuzované věci, ale vždy konstatoval, že správní orgány se nedostatečně vypořádaly s námitkou ohledně absence zavinění, a s odpovědností za porušení povinností řidičem dle § 5 odst. 1 písm. a) (zřejmě zákona o provozu na pozemních komunikacích) vždy pracovaly jako s odpovědností za výsledek. Různé soudy tak posuzují shodnou věc rozdílně, a proto by měl Nejvyšší správní soud tuto situaci napravit. Závěry správních orgánů ve vztahu k zavinění stěžovatele nemají oporu ve spisu. Z těchto důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, který na výzvu soudu posléze odůvodnil potřebností vyjasnit daný právní problém a přizpůsobit své budoucí jednání právnímu závěru Nejvyššího správního soudu.

[6] Žalovaný ve svém písemném vyjádření ke kasační stížnosti zejména uvedl, že odpovědnost za náklad a přetížení vozidla je konstruována jako odpovědnost řidiče, a to s ohledem na skutečnost, že právě on je účastníkem silničního provozu se všemi právy a povinnostmi. Je to řidič, kdo rozhoduje o tom, s jakým vozidlem se zúčastní silničního provozu. Žalovaný se dále ztotožnil s argumentací krajského soudu v odůvodnění napadeného rozsudku, zpochybnil stěžovatelovo tvrzení, že nebyl přítomen nakládce, neboť tuto skutečnost jednak mohl poznamenat již do mezinárodního dopravního listu CMR, jednak nejsou s předmětným zbožím – jablky – spojena žádná omezení, pro něž by měl být z nakládky vyloučen. Stěžovateli muselo být jako řidiči z povolení známo, že povolené hmotnosti jsou stanoveny nejen na celkové zatížení, ale i na jednotlivé nápravy, a této skutečnosti měl přizpůsobit i své jednání. Pokud stěžovatel namítá nesoulad právních předpisů s každodenní praxí, pak se ani žalovaný ani soud nemůže od této právní úpravy do její změny odchýlit, naopak přepravci a řidiči se jí musí přizpůsobit. Z těchto důvodů žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III.

[7] Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlídnout i bez návrhu. Nejvyšší správní soud nejprve posoudil otázku přezkoumatelnosti rozsudku (III/1), dále otázku stěžovatelem tvrzeného rozporu ve

výkladu pojmu nedbalosti v rozhodovací praxi krajských soudů (III/2), otázku výkladu pojmu nedbalost správními orgány a krajským soudem v tomto případě (III/3), a konečně se pak vyjádřil též ke stěžovatelem tvrzenému důvodu, podle něhož skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech (III/4).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

III/1

[9] Protože stěžovatel v kasační stížnosti výslovně uplatnil kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., zabýval se soud nejprve námitkou uvedenou pod písm. d) uvedeného ustanovení, neboť byla-li by důvodná a rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno nepřezkoumatelným, nebylo by možné ani smysluplné se z tohoto důvodu zabývat námitkami ostatními.

[10] V této souvislosti je však nutno konstatovat, že stěžovatel kromě citace zákonného vymezení tohoto důvodu kasační stížnosti neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, v nichž by takové vady spatřoval, a svou argumentaci soustředil toliko na posouzení níže uvedené právní otázky. Ani Nejvyšší správní soud přitom neshledal, že by rozsudek krajského soudu byl nepřezkoumatelným pro jeho nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů. Rovněž neshledal, že by řízení před krajským soudem trpělo jinou vadou, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

[11] Soud se proto dále zabýval posouzením předložené právní otázky, zda bylo u stěžovatele oprávněně shledáno zavinění přestupku ve formě nevědomé nedbalosti.

III/2

[12] Jelikož stěžovatel v kasační stížnosti poukázal na domnělý rozpor v judikatuře krajských soudů při posuzování obdobné právní otázky, posoudil nejprve, zda je tento rozpor dán. Nejvyšší správní soud přitom dospěl k závěru, že tomu tak není.

[13] Ratio decidendi stěžovatelem předložených rozsudků Krajského soudu v Plzni totiž spočívalo pouze v tom, že rozhodnutí správních orgánů (které shodně s nyní posuzovaným případem projednávaly obdobný přestupek řidiče motorového vozidla) musela být zrušena pro nevypořádání se s jednou z odvolacích námitek, totiž námitkou absence subjektivního znaku přestupku, a to zavinění ve formě nevědomé nedbalosti. Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích, jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného, který se v odůvodnění svého rozhodnutí se zaviněním ve formě nevědomé nedbalosti vypořádal, tak je s rozsudky Krajského soudu v Plzni zcela v souladu. Sám stěžovatel ostatně ve své další námitce míří právě proti posouzení této právní otázky.

[14] Nad rámec uvedeného ovšem nutno upozornit, že ani případný rozpor v judikatuře krajských soudů by zásadně nemohl založit úspěšnou kasační námitku, neboť je to právě Nejvyšší správní soud, jehož úkolem je rozhodovací praxi správních soudů vlastní judikaturou sjednocovat (srov. k tomu § 12 odst. 1 s. ř. s.).

III/3

[15] Podle § 42a odst. 4 písm. c) zákona o pozemních komunikacích se řidič vozidla dopustí přestupku tím, že vozidlo překročí při kontrolním vážení hodnoty stanovené zvláštním právním předpisem. V posuzovaném případě nebylo mezi účastníky sporné, že stěžovatel byl řidičem vozidla, jež při kontrolním vážení stanovené hodnoty překročilo. Taktéž nebyly jakkoliv zpochybněny hodnoty naměřené při kontrolním vážení, které jsou zachyceny v Protokolu o provedeném kontrolní vážení č. 000273 ze dne 28. 6. 2007, z nichž jednoznačně vyplývá, že byly překročeny hodnoty stanovené ve vyhlášce Ministerstva dopravy a spojů č. 341/2002 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích. Stěžovatel nikterak nenapadá závěry žalovaného o naplnění objektivní stránky daného přestupku, ohrožení objektu chráněného předmětnou skutkovou podstatou přestupku a splnění požadavků kladených na subjekt tohoto přestupku. Stěžovatel však popírá, že byla naplněna subjektivní stránka přestupku.

[16] Jelikož zákon o pozemních komunikacích nestanoví ohledně přestupku dle § 42a odst. 4 písm. c) žádné zvláštní požadavky týkající se zavinění, je nezbytné aplikovat § 3 zákona o přestupcích, dle něhož postačí zavinění z nedbalosti (tedy i jen nevědomá nedbalost). Žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl, že stěžovatel jednal s nevědomou nedbalostí, krajský soud se ztotožnil se závěrem žalovaného o spáchání přestupku z nedbalosti.

[17] Jde-li o vzdálenější nebo jinak pochybnou souvislost mezi jednáním a následkem, zavinění se stává rozhodujícím znakem skutkové podstaty. Zatímco ostatní znaky skutkové podstaty jsou v takovémto případě triviálně naplněny, veškerá tíže posouzení, zda je daná osoba odpovědná ve smyslu příslušného právního předpisu, spočívá na tom, zda soud dospěje k závěru, že osoba jednala alespoň z nevědomé nedbalosti (viz bod [15] shora). Proto je zde třeba klást na odůvodnění rozhodnutí soudu nebo správního orgánu vztahující se k zavinění zvýšené nároky. Zavinění je pojmem kontextuálním, posouzení zavinění nelze tedy učinit bez důkladné znalosti kontextu celého případu.

[18] Obecnou definici zavinění ve formě nevědomé nedbalosti podává § 4 odst. 1 písm. b) zákona o přestupcích. Lze v ní rozlišit dva znaky, které musí být naplněny kumulativně. Prvním znakem je, že pachatel přestupku nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem. Druhým znakem je skutečnost, že pachatel o tomto vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl. Zaviněním pak musí být pokryta celá skutková podstata přestupku.

[19] Pokud jde o naplnění prvního znaku, pak Nejvyšší správní soud vyšel z vyjádření stěžovatele zachyceného v protokolu o ústním jednání ze dne 9. 11. 2007 (č. l. 38 správního spisu). Stěžovatel uvedl, že nebyl přítomen nakládce zboží, přičemž byl ujištěn osobami provádějícími nakládku, že rozložení zboží v návěsu nezpůsobilo porušení předpisů o nejvyšším přípustném zatížení vozidla. Po naložení zboží byl celý dopravní prostředek zvážen a celková váha byla v pořádku. Celnímu úřadu ani žalovanému se nepodařilo tato tvrzení stěžovatele vyvrátit, resp. prokázat opak. Nejvyšší správní soud tedy plně souhlasí

se závěrem krajského soudu, že stěžovatel nevěděl o tom, že jsou překročeny hodnoty dle vyhlášky č. 341/2002 Sb. (a s tímto závěrem ostatně souhlasí taktéž sám stěžovatel).

[20] Nejvyšší správní soud se dále zabýval naplněním druhého znaku nevědomé nedbalosti, tedy zda stěžovatel mohl a měl vědět o tom, že došlo k překročení největší povolené hmotnosti na druhé nápravě, která je hnací, a největší povolené hmotnosti motorového vozidla se dvěma nápravami. Při posouzení této otázky vyšel zdejší soud z vyjádření stěžovatele zachyceného v protokolu o ústním jednání ze dne 9. 11. 2007 a dále v úředním záznamu ze dne 28. 6. 2007, č. j. 369/07 166400-032 (č. l. 4 správního spisu). Stěžovatel uvedl, že osoby provádějící nakládku přepravovaného zboží, které bylo umístěno v bednách neobvyklých rozměrů, uložily bedny se zbožím do přívěsu v netypickém rozmístění. Takové rozložení zboží v návěsu stěžovatele překvapilo, a tak se těchto osob dotázal, proč zboží nerozmístily klasickým způsobem. Dostalo se mu odpovědi, že klasické rozmístění není možné s ohledem na umístění sloupků návěsu, a dále byl ujištěn, že ani toto neobvyklé rozložení nezpůsobí přetížení nápravy, resp. vozidla. Před odjezdem bylo provedeno měření celkové hmotnosti celého vozidla, které nevykázalo překročení hmotnosti. Vozidlo nebylo vybaveno systémem, který by umožňoval provést měření zatížení na jednotlivých nápravách vozidla, ani nebylo možno provést toto měření na externí váze.

[21] Stěžovatel při ústním jednání rovněž uvedl, že vykonává povolání řidiče nákladních vozidel od 19 let, tj. má 14 let praxe, a že zná právní předpisy vztahující se k nejvyššímu přípustnému zatížení vozidel. Lze tedy mít zato, že stěžovatel je zkušený řidič a s ohledem na tyto zkušenosti bylo v jeho možnostech a schopnostech rozpoznat, že takto atypicky ložený náklad způsobí přetížení návěsu a jednotlivých náprav. S ohledem na výše uvedené nelze akceptovat obranu stěžovatele, že byl třetími osobami ujištěn o tom, že vozidlo není přetíženo, ani že disponuje dokladem o váze celého vozidla při výjezdu z areálu nakládky, neboť tento doklad neobsahuje údaje o zatížení jednotlivých náprav a částí celé soupravy (nehledě na skutečnost, že lze pochybovat o tom, že váha byla přezkoušena a funguje správně; doklad neobsahuje identifikační údaje váženého vozidla).

[22] Taktéž tvrzení stěžovatele, že nebyl přítomen nakládce zboží, nemůže nic změnit na názoru zdejšího soudu. Stěžovatel viděl, jakým způsobem bylo zboží rozloženo, a řidič vozidla je plně odpovědný za dodržování pravidel provozu vozidel na pozemních komunikacích, tj. i za dodržení všech hmotnostních limitů. Nejvyšší správní soud dospěl v plné shodě s krajským soudem k závěru, že vzhledem k okolnostem tohoto konkrétního případu a osobním poměrům stěžovatele měl stěžovatel vědět, že vozidlo nesplňuje hodnoty největší povolené hmotnosti na druhé nápravě, která je hnací, a největší povolené hmotnosti motorového vozidla se dvěma nápravami. Zároveň tuto skutečnost vědět mohl, pokud by nechal vozidlo zvážit na homologované váze, která by byla schopna vyhodnotit veškeré právními předpisy regulované hmotnostní limity. Tuto povinnost řidiče samozřejmě nelze absolutizovat, ale v tomto konkrétním případě, v němž sám stěžovatel měl pochyby (byť by byla jejich intenzita sebensí) o vlivu atypického uložení zboží na dodržení limitů zatížení vozidla, se jeví jako plně opodstatněná.

[23] Stěžovatel se nemůže odvolávat na skutečnost, že jeho vozidlo nebylo vybaveno systémem provádějícím měření zatížení jednotlivých náprav a celého vozidla,

ani nemůže argumentovat běžnou praxí v silniční dopravě. V opačném případě by byla daná právní norma zbavena svého smyslu, čímž by došlo k výraznému oslabení ochrany zájmu na bezpečnosti silničního provozu a šetrném využívání pozemních komunikací.

[24] Lze tedy shrnout, že řidič nákladního vozidla, který vzhledem ke všem okolnostem daného případu a svým osobním zkušenostem mohl a měl vědět, že vozidlo zatížené převáženým nákladem překračuje největší povolené hmotnosti silničních vozidel a jejich rozdělení na nápravy dle § 15 vyhlášky č. 341/2002 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, se dopustí z nevědomé nedbalosti přestupku dle § 42a odst. 4 písm. c) zákona o pozemních komunikacích.

[25] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že stěžovatel naplnil svým jednáním i znaky subjektivní stránky přestupku, a to ve formě nevědomé nedbalosti, a tudíž je tato kasační námitka nedůvodná.

III/4

[26] Pokud jde o kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pak stěžovatel uvádí, že spisový materiál neobsahuje dostatek podkladů, které by spolehlivě prokazovaly nebo vyvracely tvrzení žalobce ohledně absence jeho zavinění. Stěžovatel neuvádí, v čem konkrétně spatřuje rozpor závěrů žalovaného se správním spisem. Nejvyšší správní soud proto k této námitce obecně odkazuje na část III/3 tohoto rozsudku, z níž vyplývá, že správní orgány zjistily dostatek skutečností umožňujících právní závěr o existenci zavinění na straně stěžovatele. Nejvyšší správní soud je proto toho názoru, že závěry žalovaného obsažené v jeho rozhodnutí mají oporu ve spise a nejsou s ním v rozporu. Námitka stěžovatele je tak nedůvodná.

IV.

[27] Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[28] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá na jejich náhradu právo, žalovaný náhradu nákladů řízení nepožadoval a ani soud z obsahu spisu žádné náklady převyšující rámec jeho běžné administrativní činnosti neshledal. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

[29] Jelikož Nejvyšší správní soud bez odkladu rozhodl o celé kasační stížnosti stěžovatele, čímž plně vyčerpal předmět řízení vedeného před tímto soudem, nezabýval se již samostatně návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. srpna 2008

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu